

STORTINGET

Grunnlovsforslag 7

(2019–2020)

Grunnlovsforslag fra Solveig Horne og Terje Halleland

Dokument 12:7 (2019–2020)

Grunnlovsforslag fra Solveig Horne og Terje Halleland om opphevelse av § 117 (om opphevelse av odels- og åsetesretten)

Til Stortinget

Bakgrunn

Forslagsstillerne fremmer i dette dokumentet forslag om opphevelse av Grunnloven § 117, slik at det blir mulig å oppheve odels- og åsetesretten.

Odels- og åsetesretten har lange tradisjoner i Norge, men samfunnsforholdene og landbruket har blitt betydelig endret siden grunnlovsbestemmelsen ble vedtatt. Bruksstrukturen i landbruket er tilpasset en annen tid.

Den teknologiske utviklingen i landbruket har ført til at dagens bruksstruktur ikke er rasjonell og tilstrekkelig lønnsom. Landbruket står i dag overfor store omstillinger hvor kravene til effektivitet vil være styrende for hvordan utviklingen i landbruket vil være i årene som kommer. I dag er det få gårdbrukere som har utkommet fra gården som hovedinntektskilde. Forslagsstillerne ønsker at flere gårdsbruk får en bruksstruktur og størrelse som sikrer tilstrekkelig lønnsomhet til å skape fulltids arbeidsplasser.

Myndighetenes viktigste bidrag til en fremtidsrettet utvikling i landbruket er å bidra til en avbyråkratisering av landbrukssektoren og forenkling av det regelverk som setter rammene for næringen. Dersom man skal få den ønskede utviklingen i landbruket, må alle lover og forskrifter som unødvendig hindrer en riktig utvikling i landbruket, oppheves. Odelsinstituttet er en betydelig

hindring for å sikre trygge arbeidsplasser i landbruksnæringen.

Forslagsstillerne mener det er unaturlig at vi i dagens samfunn skal ha et regelverk som gir enkeltpersoner en fortrinnsrett til å overta en eiendom på grunn av slektskap. Videre er det ikke hensiktsmessig at eieren av en eiendom ikke har friheten til å kunne selge eiendommen til hvem han måtte ønske.

Odelsinstituttet gjør det også svært vanskelig for nykommere å etablere seg innen landbruksnæringen selv om de har de nødvendige faglige kvalifikasjonene, interessen for faget og næringen og kapital til å kjøpe en eiendom. Med dagens odelslovgivning er det nærmest praktisk umulig å få kjøpt en landbrukseiendom i det frie markedet.

I det regjeringsoppnevnte Odelslovutvalgets innstilling fra 2003 var det et mindretall som gikk inn for opphevelse av odelsloven. I en høringsuttalelse om Odelslovutvalgets innstilling til Landbruksdepartementet uttaler Statens landbruksforvaltning følgende:

«På bakgrunn av de erfaringer SLF har med odelsretten og dennes betydning for utnyttningen av landbruksressursene, mener vi at en god del argumenter taler for å oppheve instituttet. Tilsvarende tilsier vår erfaring at det ikke eksisterer noen argumenter for å beholde odelsretten som er så tungtveiende at det er formålstjenlig å videreføre rettsinstituttet. SLF anbefaler derfor at odelsretten avskaffes.»

Etter forlagsstillerens oppfatning er dette en rimelig klar anbefaling fra en av de viktigste faginstansene innen norsk landbruk. Statens landbruksforvaltning vektlegger i sin høringsuttalelse i hovedsak de samme synspunkter som forlagsstillerne i dette dokumentet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

§ 117 oppheves.

19. juni 2020

Solveig Horne

Terje Halleland

Referert i Stortingets møte 30. september 2020.

«Forslaget blir under presidentens ansvar å bekjentgjøre ved trykken for å komme til avgjørelse på første, annet eller tredje storting etter neste valg.»

Tone Wilhelmsen Trøen

president